

Kommittémotion

## Motion till riksdagen 2017/18:905

av **Stefan Jakobsson m.fl. (SD)**

# Svensk gymnasieskola och vuxenutbildning

---

## Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk gymnasieskola och kommunala vuxenutbildningen ska få ett statligt huvudmannaskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rektorer i framtiden ska rekryteras bland erfarna och kunniga lärare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gymnasieskolan bör utveckla ett nära samarbete med det lokala näringslivet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på yrkesgymnasium och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunal vuxenutbildning ska vara väl utbyggd och erbjuda våra ungdomar en reell möjlighet att vid behov läsa in ämnen för att kunna sadla om och välja en väg inom högre utbildning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa teknikgymnasium i det svenska skolsystemet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa tvåårigt yrkesgymnasium och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ämnesbetyg i stället för kursbetyg och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska genomföras en satsning på studievägledning och yrkesvägledning i den svenska gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge möjlighet för lärare på högskolan att undervisa i gymnasiet och att staten går in med medel för detta och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge ungdomar som inte blivit anställningsbara genom sitt första gymnasieval en andra chans genom att

erbjuda två terminers gymnasiestudier samt en termin betald praktik och tillkännager detta för regeringen.

## Inledning

Den svenska skolan står inför en rad olika problem. Från att en gång ha varit en skola de övriga västeuropeiska länderna såg som ett föredöme och framgångsexempel, befinner sig vår skola i utförsbacke, åtminstone i ett längre perspektiv.

En lång rad internationella undersökningar såsom PISA och Timss visar med all önskvärd tydlighet att denna resa nedåt i prestationer och kvalitet inte är politisk spekulering utan en verklighet som ligger för handen. Att lösa problemen kommer att ta tid och några snabba resultat är inte att vänta men arbetet med att reformera det som gått fel måste likväl påbörjas, ett arbete som inte kommer att ge några lättköpta politiska poäng. Ytterst har problemen sin rot i en samhällsutveckling där relativism och falsk ”snällism” fått för stort svängrum, vilket självklart speglats i skolan. Att återställa kvaliteten i den svenska skolan är förknippat med att samhället i övrigt överger det överdrivet relativistiska paradigmet som främst vann insteg i det svenska samhället under slutet av 60-talet.

## Staten som huvudman för gymnasieskolan

(1) Vi kan alla konstatera att den svenska gymnasieskolans utveckling efter kommunaliseringen inte har varit tillfredsställande. Självklart beror de flesta problem inte på kommunaliseringen, den har snarare förvärrat problem som har andra orsaker. För att tackla dagens stora problem inom gymnasieskolan måste staten ta över ansvaret som huvudman från kommunerna. För att få en likvärdig gymnasieskola där både rika och mindre välbeställda kommuner har en skola av acceptabel kvalitet måste vi ha ett statligt huvudmannaskap.

En annan fråga är lärarnas sjunkande status som av nästan alla debattörer i frågan utmålas som ett stort problem. Här är ett statligt huvudmannaskap den effektivaste enskilda åtgärden för att vända utvecklingen och återigen höja lärarnas status. Det har också visat sig att kommunerna inte har den kompetens som krävs för att styra skolan, här måste staten gå in med en högre professionell kompetens.

Som ett första steg på ett förstatligande skall organisationen och huvudmannaskapet för studie- och yrkesvägledare, it, skolhälsovården samt administrativ personal övergå i statlig regi.

## Rektorerna skall rekryteras bland erfarna lärare

(2) Rektorernas situation lämnar utrymme för förbättringar. Svenska rektorer, varav hälften saknar lärarutbildning, lägger i genomsnitt ungefär femton procent av sin tid på pedagogisk verksamhet. I Finland, vars skola fungerar avsevärt bättre än den svenska, har alla rektorer lärarbakgrund och ägnar merparten av sin tid åt att stötta och vara behjälpliga med att lyfta verksamheten och mindre tid åt administration.

Det pedagogiska ansvaret för undervisningen ligger på lärarna, men rektorn har en ledande funktion att fylla. Genom ett nära samarbete med lärarkollegiet kan rektorn skapa förutsättningar för lärarkollegiet att utveckla den pedagogiska verksamheten. Därför anser vi att rektorer på sikt bör rekryteras bland behöriga lärare från certifieringsnivå 3 och högre (i tidigare föreslagen modell), vilket givetvis också medför lönepåslag och utökade ansvarsområden. Detta stärker rektorernas pedagogiska profil, samtidigt som den administrativa bördan ska anpassas därefter. Detta är en modell vi är övertygade om kommer att bidra till en mer effektiv och ändamålsenlig styrning av skolan.

## En modern gymnasieskola

### Samarbete med det lokala näringslivet – yrkesgymnasium – teknikgymnasium

(3–6) Var fjärde gymnasieelev hoppar av skolan helt och hållet eller lämnar den med stora luckor i betyget. Många av eleverna hade klarat studierna om skolan visat mer engagemang, hävdar Sveriges Kommuner och Landsting. Detta är ett mycket stort problem, inte minst eftersom konkurrensen på arbetsmarknaden är stor, men också för att det i dag är regel snarare än undantag att det krävs en genomförd gymnasieutbildning för att över huvud taget erhålla ett arbete.

Många ungdomar vill inte ägna sig åt teoretiska studier efter gymnasieskolan utan föredrar en yrkesinriktad gymnasieutbildning som ger dem arbete direkt efter avslutade studier. Sverigedemokraterna är därför positivt inställda till dagens system med en tydligare uppdelning mellan yrkesinriktade och studieförberedande program, vilket förhoppningsvis leder till att fler elever lämnar gymnasieskolan med fullständiga betyg. Inte minst vad gäller de yrkesinriktade programmen är det av största vikt att gymnasieskolan utvecklar ett starkt samarbete med det lokala näringslivet. För att ytterligare förbättra relationerna med arbetslivet och framförallt teknikföretag vill Sverigedemokraterna se en satsning på teknikgymnasium (teknikcollege). Det är skolor där företagen är med och utbildar den arbetskraft de kommer att behöva. Genom dessa skolor tar vi tillvara företagens erfarenheter och kunskaper i respektive bransch och tillgodoser företagens behov av arbetskraft.

Gymnasieskolans uppdelning mellan studieförberedande och yrkesinriktade program kräver dock en väl utbyggd vuxenutbildning. En person som valt att läsa ett yrkesförberedande program måste ges en reell möjlighet att läsa in de ämnen som saknas för att kunna sadla om och välja en väg inom högre utbildning. Komvux och folkhögskolorna är också ett viktigt redskap för att säkerställa att vi har en utbildad befolkning som motsvarar de krav och önskemål som arbetsgivarna ställer.

### Inför tvååriga gymnasielinjer

(7) Gymnasieskolan i Sverige har just nu stora problem med ungdomar som inte fullföljer sina utbildningar. Man måste acceptera att det finns en kategori ungdomar som för det första snabbt vill ut på arbetsmarknaden och börja försörja sig själva och för det andra inte är motiverade att studera teoretiska ämnen på gymnasiet. Genom att i

praktiken tvinga dessa ungdomar att läsa 3-åriga program bidrar det nuvarande systemet till att fler ungdomar hoppar av gymnasiet.

Sverigedemokraterna vill återinföra de tvååriga praktiska gymnasieprogrammen med minskat teoretiskt innehåll. Den som så vill kan sedan bygga på sin 2-åriga utbildning med ett tredje år och därigenom stärka sin teoretiska profil.

## Avskaffa kursbetygen och ersätt dessa med ämnesbetyg

(8) Sverigedemokraterna kommer också att verka för ett återinförande av ämnesbetyg på gymnasiet, alltså ett avskaffande av det nuvarande systemet där eleverna får betyg i varje kurs. Det har kommit många rapporter om ökad stress, osäkerhet och orättvisor med de nuvarande kursbetygen. Inte minst för elevernas skull skall ämnesbetygen återinföras.

## Utökad studievägledning

(9) Sverigedemokraterna vill se en så effektiv matchning av arbetskraft och arbetsmarknad som möjligt. I dag råder det en signifikant matchningsbrist gällande utbildningsproduktionen och arbetsmarknadens behov. Som ett led i vår strävan att skapa en högre grad av matchning ser Sverigedemokraterna det som en självklarhet att stärka och effektivisera studievägledningen och yrkesvägledningen i grund- och gymnasieskolan och på kommunal vuxenutbildning.

## Utnyttja högskolans kompetens

(10) Banden mellan gymnasium och högskola bör stärkas. Många högskolor och universitet har ämnesskickliga och erfarna pedagoger som skulle kunna göra stor nytta på gymnasiet, där det alltså råder brist på lärare i matematik, teknik och naturvetenskapliga ämnen. Tyvärr föreligger byråkratiska hinder för detta, eftersom pedagogerna på universitet och högskolor kan sakna formell behörighet att undervisa på gymnasiet. Dessutom finns en sorts tröskel i det faktum att gymnasierna finansieras kommunalt och högskolorna av staten. Löneläget är som regel också lägre på gymnasiet.

Sverigedemokraterna vill därför göra det lättare för kvalificerade pedagoger från högskolan att få möjlighet att undervisa på gymnasiet. Efter lämplighetsprövning och en kortare introduktionskurs bör dessa på universitet och högskolor hemmahörande pedagoger erbjudas möjligheten att med bibehållen lön delta i undervisningen på gymnasiet som behöriga lärare. Denna undervisning kan kombineras med forskning och ordinarie undervisning på högskolenivå, vilket banar väg för en korsbefruktning mellan gymnasium och högskola.

Förslaget avser i första hand matematik och naturvetenskapliga ämnen. Staten skall ge de aktuella högskolorna och universiteten erforderlig kostnadstäckning och en särskild pott inrättas för detta. Sverigedemokraterna budgeterar för denna satsning i höstens budget.

## En andra chans

(11) Riksdagens utredningstjänst har räknat ut att det för marknadens behov förutspås uppkomma ett dramatiskt underskott på över 100 000 förvärvsarbete med industriutbildning på gymnasial nivå fram till år 2035. Detta är mycket alarmerande siffror som måste åtgärdas. Sverigedemokraterna vill satsa på att få fler gymnasieingenjörer vilket är vad näringslivet frågar efter i dag.

Många ungdomar väljer utbildning efter de val kamraterna gör eller vad de flesta andra, kanske av ren slentrian, väljer. Det har visat sig att för många ungdomar i dag väljer rent teoretiska utbildningar, där arbetsmarknadens behov inte står i proportion till antalet elever som väljer dessa inriktningar.

Vi vill ge dessa ungdomar en andra chans att bli anställningsbara i industrin genom en så kallad *teknikbrygga*. Det innebär att man under två terminer stärker sina kunskaper i teoretiska och praktiska ämnen varefter man får en termin betald praktik hos en lokal industri. De första terminerna bör styras upp i gängse kommunal regi men staten skjuter till medel för praktikperioden. Vissa ungdomar kommer sålunda erhålla behörighet att söka sig vidare till högre utbildningar, men huvudsyftet är att generera gymnasieingenjörer som kan anställas och vidareutbildas inom industrin.

*Stefan Jakobsson (SD)*

*Robert Stenkvist (SD)*

*Carina Ståhl Herrstedt (SD)*

*Richard Jomshof (SD)*

*Christina Östberg (SD)*